

1139 Budapest,
Pap Károly utca 4-6.
Telefon: (06-1) 450-3236

dobbanto@fszk.hu
www.fszk.hu/dobbanto

2010. I. szám

Hírlevél

BEKÖSZÖNTŐ

DOBBANTÓ HÉTKÖZNAPOK

A Dobbantó első igazi tanéve

A legnagyobb eredmény, hogy itt vannak...

A Dobbantó csak egy nyitott, befogadó iskolában működhet jól

Diákok a Dobbantó programról

MESSZELÁTÓ

Élménybeszámoló 2010. április 18–23. Kolmården- Svédország

Svédországi utazásunk

Svédországban jártunk

PEDAGÓGUS PRODUKTUMOK

Lemaradt, elmaradt, kimaradt

Szemelvények az e-naplókból

Dobbantó

II. évfolyam, I. szám

Kiadja a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány
Dobbantó Projektiroda

Felelős kiadó: Kovács Gábor, a Kuratórium elnöke

Felelős szerkesztő: Bognár Mária

Olvasószerkesztő: Schüttler Tamás

Grafikai terv: Rubik Anna

Nyomda: Visit Nyomdaipari és Kereskedelmi Kft.

A program a Munkaerő-piaci Alap képzési alaprész központi keretéből, az Oktatási és Kulturális Minisztérium és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet támogatásával valósul meg.

Mire az olvasóhoz eljut ez az immár negyedik Dobbantó hírlevél, épp a tanévzárás tennivalóival foglalatoskodnak a pedagógusok, vezetők, a diákok pedig kicsit fellélegeznek, s Ady egykori veretes diáknyelvének – *Most gyertek szabad mellű örömek/S pusztuljatok bilincses iskolák* – mai, bizonyosan kevésbé pátoszos szókészletével, de legalább olyan harsányan fejezik ki örömeiket a nyári vakáció eljötté okán. Él bennem persze némi remény, hogy a Dobbantó diákjai számára ez a tanév talán nem annyira „bilincses iskolában” telt el, s a „szabad mellű” örömekben nem csak a nyáron, hanem talán az iskola mindennapjaiban is részük lehetett. S épp ezért ez a Dobbantós év némi ízelítőt adott abból, milyen „szabadlelkű diákként” létezni, milyen egy olyan iskolában lenni, ahol nem gyötrelmes, kudarcokkal teliek a napok, ahol időnként még jó is tanulni, ahol nem válik el élesen a munka és a szabadidő.

Minden bizonnyal a Dobbantóban tanuló diákok döntő hányada – Ady képzeletbeli diákjaival ellentétben – nem mond végleg búcsút a tanulásnak, az iskolának, hanem korábbi kudarcait feledve, lélekben megerősödve, a tanuláshoz szükséges képességeiben sokat fejlődve készül a továbblépésre, szakmát tanul, belép egy munkahelyre, s emellett kezd bele valamilyen életpálya építkezésbe. Abban is biztos vagyok, hogy a Dobbantós tanterem derűje, az együtt megélt programok, kirándulások, a jól megoldott feladatok után érzett örömek, s nem utolsósorban

a segítő tanárokkal folytatott beszélgetések, az ezek nyomán születő felismerések énerősítő pillanatai nem múlnak el nyomtalanul, olyan emlékként vésődnek be az emlékezetbe, amire jó szívvel gondolnak, amit nehéz pillanatokban, kis és nagy útelágazások előtt fel tudnak idézni.

Hogy ez nem csak a programot megtervezők és az iskolákban megvalósító pedagógusok vágya, azt mindennél kézzelfoghatóbban igazolja az iskolákból lemorzsolódók alacsony száma, de ezt érzékeltetik a Dobbantok.hu címmel közreadott diákújság fiatalok által írott cikkei,

- 2 amelyekből szemelvények olvashatók ebben a hírlevélben is, továbbá ezt erősítik mindazok, akik életközélből látják a programot.

Gyorsan elrepült ez az év. Talán azért is tűnik így, mert a munkával, eseményekkel teli napok gyorsabban peregnek, mint a tétlenül, a megszokott taposómalomban zajlók. A Dobbantó a megvalósítására vállalkozó iskolák életébe sok új szint, új tartalmakat, talán nem túlzás, újfajta kultúrát vitt be, ahogy egyre több pedagógus mondja fokozatosan „dobbantósítja” az iskolát. A Dobbantó nemcsak azért jelent értéket, mert iskolánként esélyt ad 10-15 peremhelyzetben lévő gyerek iskolai beilleszkedésére, sorsának megoldására, hanem azért is, mert jóval nagyobb számú gyerek mindennapi életébe csempészi be azt a személyességet, egyénre szabott törődést, ami nélkül a hátránykezelésnek nincs valódi megoldása.

Ebben a pergő, sok munkával teli tanévben persze akadtak nehéz pillanatok, apróbb és nagyobb kudarcokkal, a fáradtság és a fásultság mélypontjaival tarkított szakaszok, amelyeken a program céljai iránti elköteleződés, a segítség szándéka, s talán a program támogató háttere túllendítette az iskolákat, a pedagógusokat.

A Dobbantó tanév a tanítás feladatainak megoldásán túl lehetőséget adott a Dobbantó teamek számára, hogy bekapcsolódjanak a program tartalmi fejlesztésébe, hogy dokumentálják saját tanítási gyakorlatuk tapasztalatait, konkrét javaslatokkal járuljanak hozzá a modulok átdolgozásához, véglegesítéséhez, illetve, hogy összegezzék tevékenységüknek azokat az elemeit, amelyek a program további alkalmazása, terjesztése során mások számára hasznosíthatóak.

A Dobbantó program ugyanis hosszú távon jelen kell, hogy legyen a hátránykezelésben, a felzárkóztatásban, az iskolából kisodródott fiatalok esélyteremtésében. Ez a gyorsan elrepült tanév számos eredményével bizonyította a Dobbantó életképességét, szükségességét, leginkább azt, hogy nem szabad, nem lehet „hátrahagyni” egyetlen leszakadó, sodródó fiatalt, s hogy az egyénre figyelés, a személyesség a legreménytelenebb helyzetekben is képes esélyt adni.

Mindebből következik egy közhellyé koptatott emlékeztető színdarab cím: Jövőre „veletek” ugyanitt... s reményeink szerint nemcsak jövőre!

Bognár Mária

DOBBANTÓ HÉTKÖZNAPOK

4 A Dobbantó első igazi tanéve

SZÁMVETÉS JELENRŐL ÉS JÖVŐRŐL BOGNÁR MÁRIÁVAL, A DOBBANTÓ PROJEKTIRODA VEZETŐJÉVEL

Lassan véget ér a Dobbantó első, igazi tanéve. Azért az első igazi, mert a tavalyi, a felkészülést szolgáló szakasz után idén voltak először Dobbantós diákok is az iskolákban. Elérkezett a számvetés, az első tapasztalatok összegzésének, s néhány, már a jövőre is tekintő következtetés levonásának ideje. A számvetést kezdjük azzal, hogy valójában milyen feltételek megléte esetén nevezhetünk dobbantónak egy iskolát?

Amikor a nemzetközi tapasztalatok tanulmányozása, valamint a hazai hátránykezelő pedagógia különböző lehetséges intézményi megoldásainak és módszereinek áttekintése után hozzáláttunk a Dobbantó filozófiájának végiggondolásához, a következőkből indultunk ki: Vegyük számba, hogy milyen tanulási feltételek között szerezték eddigi iskolai tapasztalataikat diákjaink, s ezek közül változtassuk meg mindazt, ami náluk nem vezetett eredményre.

Mindenekelőtt a hagyományos, viszonylag nagy létszámú tanulót befogadó osztálykereteket akartuk felváltani a kiscsoportos oktatási környezettel. Ugyancsak fontos

új feltételként jelöltük meg, hogy kevesebb pedagógus foglalkozzon az előkészítő 9. évfolyamos diákokkal, azaz fel kívántuk számolni azt az általános gyakorlatot, melyben minden tárgyat más pedagógus tanít. Ezt elsősorban azért tartottuk szükségesnek, hogy lehessen személyes kapcsolatokat kialakítani tanár és diák között, hogy minél gyakrabban kerülhessen sor köztük elmélyült beszélgetésekre. Ugyancsak fontosnak tartottuk, hogy a pedagógusok csoportjai ne az általuk tanított tárgyakból alakuló hagyományos munkaközösségi logika mentén szerveződjenek, hanem a Dobbantó osztályban tanító pedagógusok egy olyan önálló teambe szerveződjenek, amelynek tagjai hetente megbeszéli a diákok problémáit, a mindennapjaikban felmerülő gondjaikat. Ugyancsak jelentős változtatást tartottunk szükségesnek a tanulás tárgyi környezetében is. A megváltozott pedagógiai szemlélet tárgyi környezetbeli kifejeződése jegyében határoztuk el, hogy Dobbantó a terem nem lehet olyan, mint egy hagyományos osztály. A szép bútorok, modern oktatástechnológiai és informatikai eszközök mellett, szükségesnek tartottuk, hogy legyen a teremben, vagy annak közelében egy olyan tér, ahol lehetőség van közös teafőzésre, uzsonna vagy éppen ebédkészítésre, együttes étkezésre, mint ahogy az is nélkülözhetetlennek tűnt, hogy legyenek meghitt sarkok, ahol a tanulás közben vagy után lehetőség van pihenni, beszélgetni. Fontos új tartalmi elemként jelöltük meg, hogy az életpálya-orientáció

helyett életpálya-tervezés épüljön be a programba, amelyhez valódi munkahelyeken végzett valódi munkavégzés társul, amely lehetővé teszi a szakmák világában való tájékozódást, továbbá azt, hogy a fiatalok ki is próbálják önmagukat néhány munkatevékenységben.

A nem szakrendszerű tanítás, a nem iskolai környezetre emlékeztető tanulási környezet, az egyébként minden 21. századi iskolában ideális gazdag, tudásszerzésre inspiráló feltételrendszeren, környezeten túl a Dobbantó talán leginkább karakterisztikus jellemzője az egyéni ütemterven alapuló fejlődés, ami a gyakorlatban azt jelenti, minden egyes fiatalnak más és más továbbhaladási lehetősége van. Ugyancsak ilyen karakterisztikus jellemző, hogy minden diáknak van egy segítő párja a Dobbantó teamben dolgozó pedagógusok közül. Végül, de nem utolsósorban magát a jóval érdekesebb, a gyakorlati élethez közelebb, (tartalmában és külső megjelenésében is) vonzóbb tananyagot kell megemlíteni, ami szintén segíti, hogy újból feléledhessen a korábban elvesztett tanulási érdeklődés, kedv. .

Az eltelt egy év alatt mi valósult meg a Dobbantó filozófiájából, céljaiból?

Talán a legteljesebben a tárgyi környezet átalakulásában érzékelhetőek az általunk kívánatosnak tartott változások,

bár hozzá kell tenni, hogy az e téren érzékelhető változások mértéke tartalma jelentős mértékben függ az egyes iskolák adott feltételeitől, lehetőségeitől. Mindenütt látszik, hogy a Dobbantós osztályok jelentősen eltérnek az adott iskola általánosan jellemző környezetétől. Úgy tűnik, hogy ezen a területen viszonylag könnyű látványos változást elérni. Nehezebben megy végbe a pedagógiai kultúraváltás, a tanításban szükséges változás. Ez a nagyon fontos feltétel különböző, helyenként nagyon eltérő mértékben valósult meg az első évben. Érdekes jelenség figyelhető meg ezen a téren: minden iskola a saját korábbi pedagógiai innovációival építi valamilyen módon össze a Dobbantót. Ahol korábban nagy hagyománya volt a szabad tanulásnak, ott a Dobbantó és a szabad tanulás kombinációja jelenik meg. Ahol a Lépésről lépésre programnak voltak gyökerei, ott ennek a pedagógiának a Dobbantóval kompatibilis elemei ötvöződnek. Ahol a Szakiskolai Fejlesztési Program projektjei tűntek sikeresnek, ott elindult a Dobbantó moduljainak egyfajta projekt keretek közötti feldolgozása, projektjesítése. Iskolafejlesztői szemmel gondolkodva ez nagyon fontos jellegzetesség, hiszen a tudatos fejlesztések mindig megtalálják annak az útját, hogy miként épüljenek rá korábbi innovációkra, pedagógiai kultúrákra.

6 **Milyen esélye volt a Dobbantó program megvalósításának, azokban az iskolákban, ahol nem álltak rendelkezésre korábbi tapasztalatok?**

Ahol nem voltak ilyen fajta gyökerek, vagy ahol korábban elsősorban a megszerezhető többletfinanszírozási lehetőségek miatt kapcsolódtak be különböző fejlesztő programokba, sokkal több probléma jelentkezik a Dobbantó megvalósításában. Ezekben az intézményekben esetleg csak a felszínen, a látszat szintjén valósulnak meg a program egyes elemei. Lehet, hogy a beszámolók tökéletesek, ugyanakkor egy sor intézményi feltétel nem teljesül, még akkor sem, ha a pedagógusok szeretnék megvalósítani a Dobbantót, mindenekelőtt annak szellemiségét, pedagógiai filozófiáját. Ismerünk olyan Dobbantóban résztvevő intézményt is, ahol a pedagógusoknak rengeteg energiája fordítódik arra, hogy a vezetővel megértessék az egyes dobbantós elemek célját, értelmét, szükségességét.

Melyek azok az eredmények, amelyek már, most nem sokkal az első dobbantós tanév vége előtt már látszanak?

A Dobbantós iskolák vezetőinek, pedagógusainak megnyilvánulásai, és ami a fő, a diákok véleményei, spontán reakciói – elég csak utalni a nemrég megjelent Diákhírlevél egy-egy beszámolójára – egyaránt azt mutatják,

hogy a programban résztvevő diákok szívesen járnak az iskolába. Olyan diákokról van szó, akik korábban többnyire az iskola „mellé” jártak, akik kudarcok sokaságát élték meg, akik nem szerettek, nem akartak, de nem is tudtak tanulni. Őket ide nem kell semmilyen kényszerítő eszközzel becsalogatni. Sőt, több iskolából is mesélték a pedagógusok, hogy a diákok – zsebükben a tényleges betegségről szóló orvosi igazolással – a rendelőtől az otthoni ágy helyett egyenesen a Dobbantó tanterembe mentek vissza. A jól működő Dobbantó osztályba járók azt érzik, hogy itt célt, önbizalmat, elfogadást, támogatást kaptak. Korábban az iskolai tanítás elszaladt mellettük, itt viszont az ő sajátos egyéni tanulási ritmusuk szerint zajlik a tanítás. Sikert az életükben egy olyan horgonypontot, szilárd talajt találniuk, ahonnan tovább tudnak lendülni. Ugyancsak nagy eredmény, hogy a diákok nagyobb hányada olyan fajta önismeretre tudott szert tenni – elsősorban az életpálya-építési modulok tartalmai révén –, amely segíti őket abban, hogy tudatosabban gondolkodják át, tervezzék meg a jövőjüket. A Dobbantó másik nagy eredménye a kialakított programcsomag, ezen belül külön eredmény, érték az a fajta gondolkodásmód, amely az egyéni fejlődéshez illeszkedve nyújt ismereteket, fejleszt kompetenciákat, illetve ahogyan a tartalmak közötti válogatásba bevonódik a diák, aki így a kicsit a saját fejlesztési folyamatát meghatározó tervezés részesévé, gazdájává válik. A diákokkal a saját fejlődésük témájában

megkötött megállapodások rendszere, az ezek nyomán bekövetkező személyiségbeli változások szintén fontos pedagógiai eredménynek tekinthetők. Az új pedagógiai kultúra kulcseleme a Dobbantó keretében megvalósuló team munka, amiről több igazgató is úgy vélekedett, hogy az iskolájában szélesebb körben is szeretne elterjeszteni. 7

2010 szeptemberétől elindul a második tanév. A Dobbantó irányítói, a filozófia és a programok, modulok kidolgozói, de minden bizonnyal a résztvevő iskolák is vigyázó szemüket a program hosszabb távú fennmaradására vetik. Mi lesz, mi lehet a Dobbantó jövője?

A Dobbantó program egy aktuális oktatáspolitikai probléma megoldására született meg. A közoktatási törvény átmeneti rendelkezései között megjelent a 126. paragrafus, amelyik kimondta, hogy 2007. decemberéig újra kell vizsgálni a sajátos nevelési igényű diákok iskolázásának helyzetét, többek között azt, hogy a többség képzését szolgáló szakiskolák tudnak-e egyéni ütemterven alapuló fejlesztést biztosítani nem organikus okokra visszavezethető sajátos nevelési igényű, tanulásban akadályozott, hiányos iskolai végzettségű vagy a szakiskolai képzésbe nem beiskolázható tanulók számára. Erre kívánt az oktatáspolitikai egyfajta aktuális, a problémát viszonylag gyorsan megoldó választ adni. A törvény 15-től 24 éves korú fiatalok célcsoportját jelölte meg, akiknek

- 8 lehetőséget kell teremteni a fejlesztésben való részvételre. Ez az igény készítetett arra, hogy egy olyan képzés kereteit alakítsuk ki, amelybe egyaránt befér ez a meglehetősen széles, meglehetősen sokfajta igényt mutató célcsoport. A Dobbantó programban ezért van jóval többfajta lehetséges kimeneti alternatíva, mint amit a törvény megnevez. Ez a széles ívű, sokfajta célt szolgálni képes program, különösen a keretei között megteremtett eszközrendszer mindenképp alkalmas arra, hogy a jövőben továbbvigyük.

A korábbi program- és iskolafejlesztési gyakorlat tapasztalataira építve a Dobbantó életképes továbbviteléhez, elterjesztéséhez több feltétel együttes meglétére van szükség. Mindenekelőtt szükség van arra, hogy a programban alkalmazott kerettanterv, akkreditált, hivatalosan elfogadott kerettanterv legyen. Aki kicsit is ismeri a Dobbantó pedagógiai filozófiáját, annak számára nyilvánvaló, hogy a program sokkal több, mint egy kerettanterv. Szerénytelenség nélkül állíthatjuk, hogy az eltelt időszak fejlesztő tevékenysége révén egy sajátos pedagógiai rendszer teremtdött meg. Ebben jelentős szerepe van az iskolai kipróbálásnak, illetve annak a hozzáadott tartalomnak, ami a gyakorlat révén épült be a programba. Az elterjesztésnek tehát a teljes pedagógiai rendszer akkreditálása is fontos feltétele. Az akkreditált rendszer szükségessé teszi, hogy a programot átvevő intézményekben teremtdjenek

meg mindazok a feltételek, amelyeket az előzőekben a Dobbantó szükséges feltételeiként határoztunk meg.

Ahhoz, hogy a Dobbantó szélesebb körben működhessen, szükség van arra, hogy a többletfinanszírozás a vállalkozó iskolák számára rendelkezésre álljon. Hiszen a program pedagógiai céljai csak akkor valósulhatnak meg, ha lehetséges a maximum 15 fős osztályok működtetése, ha biztosítható, hogy ne foglalkozzon négynél több pedagógus egy-egy Dobbantó csoport diákjaival, mivel – amint utaltam rá – csak így alakulhatnak ki azok a személyes kötődések, amelyek az egyéni segítséghez szükségesek. Ugyancsak biztosítani kell, hogy a pedagógusok számára legalább heti két óra rendelkezésre álljon a team megbeszélésekre, s ez beszámítson a heti munkaidejükbe, csakúgy, mint a diákokkal folytatott egyéni foglalkozásra fordított idő. Ezeknek a feltételeknek a megteremtése mindenképp többletnormatívát, nagyjából dupla fejkvótát igényel. Forrás szükséges továbbá a másfajta tanulási környezet, az úgynevezett Dobbantó osztályterem kialakítására is. (Ez lényegében egyszeri beruházást igényel, s három–négy évente szükséges a berendezés és az eszközök szinten tartásához szükséges felújítási keret.) Ez az a feltételrendszer, amire a fejlesztési forrásokból lehet pénzt találni.

A program működésének harmadik típusú finanszírozási igénye egy szakmai tanácsadó-szolgáltató rendszer fenntartása. Ahhoz ugyanis, hogy az iskolák a Dobbantó program keretében a korábbi pedagógiai gyakorlatuktól eltérő pedagógiai kultúrát honosítsanak meg, szükség van egy támogató, ugyanakkor szakmai elvárásokat támasztó rendszerre. Ez a pedagógiai támogatási szolgáltatás segíti az iskolákat abban, hogy miként jussanak el a csak osztályzatokban gondolkodni tudó, az osztályzatokkal még akár fegyelmező pedagógusi gyakorlattól a fejlesztő értékelő szemléletig és gyakorlatig, a pedagógus-diák partneri kapcsolat kialakításáig. Annak érdekében, hogy a Dobbantó által megjelenített pedagógiai kultúra ne egy zárt szigetet, egyfajta zárványt képezzen iskolai szervezeten belül, hanem fokozatosan a programot vállaló intézmények szervezetének egészét áthassa, jelentős méretű szervezetfejlesztésre, a pedagógusok folyamatos képzésére és nem utolsósorban egy másfajta vezetői gondolkodásra van szükség. Ezek a fejlesztési igények hosszú távon szükségessé teszik egy támogató rendszer működtetését. Ez egyaránt érdeke lehet az oktatásirányításnak, a szakképzésért felelős szervezeteknek és kamaráknak, érdeke lehet a különböző régióknak, térségi iskolafenntartóknak. De érdeke lehet a bűnmegelőzésért felelős szervezeteknek, a drogmegelőzésnek, az ifjúságvédelemnek, az állami gondozásból kikerültek utógondozásával foglalkozó szervezeteknek.

A Dobbantó program, amely a vállalkozások adóforintjai, a Szakképzési Alap Képzési alaprészének támogatásából valósul meg, már jelentős eredményeket hozott, s a még hátralévő egy év során minden bizonnyal további pedagógiai értéket halmoz fel. Olyan értékek ezek, amelyeket mindenképp szélesebb körben kellene hasznosítani. Különböző értelmét vesztené a pedagógiai rendszer kidolgozásába fektetett jelentős közpénz és a mindennek felett a pedagógusok, intézményvezetők és szakértők rengeteg befektetett energiája, közös szellemi tevékenysége.

Évente nagyjából 7500-ra tehető azoknak a fiataloknak a száma, akik kisodródhatnak az iskolarendszertől, akik nem jutnak végzettséghez, s akik befejezett tanulmányok, szakképzettség nélkül szinte teljesen esélytelenné válnak a munkaerőpiacon. Ez a jelentős számú ifjúsági réteg sokféle okból sodródik ki, szerepe van ebben az alapvető kompetenciák hiányának, éppúgy, mint a rossz pályaválasztásnak, a szociális hátrányoknak. Közülük jó néhány sorsának megoldásának segítésében jelentős szerepet tölthet be a Dobbantó program.

A legnagyobb eredmény, hogy itt vannak...

INTERJÚ NAGY MARIANNAL, A PÉCSI BUDAI-VÁROSKAPU ISKOLA SPECIÁLIS SZAKISKOLÁJÁNAK IGAZGATÓJÁVAL

Miért kapcsolódott be az Ön által vezetett iskola a Dobbantó programba?

Elovasva a program kiírását azonnal megéreztem, hogy az iskola érdeke az ebben való részvétel, s korántsem csak az elnyerhető támogatás miatt, hanem elsősorban azt reméltem, hogy megmozgatja a tantestületet, szakmai támogatási lehetőséget jelent, amelynek eredményeként tanulhatnak azok a kollégák, akik részt vesznek, de át-tételesen az egész tantestület fejlődhet, megtanulhat a felzárkóztatásban hasznosítható új módszereket.

Mennyire változott a Dobbantó program hatásaként a tantestület?

A Dobbantó teamet mindenképp megmozgatta, átvettek egy tudatos, egyéni fejlesztésre összpontosító gondolkodásmódot. Ez a négy, egyébként is kiváló pedagógus, megtanult egy-egy célra fókuszálni, s egyre

inkább természetessé válik számukra, hogy a tanulók apró lépésekben változnak, mint ahogy az is kezd természetessé válni, hogy ezeket az apró változásokat érzékeljék.

És a tantestület mennyire fogadja be a Dobbantó filozófiáját?

Az egész tantestület természetesen még nem azonosult ezzel, ehhez kevés egy év nézőként, hisz ők még csak kívülről ismerik a programot. De vannak kollégák, akik noha nem részesei a teamnek, érdeklődnek, próbálnak ismerkedni a programmal, a különböző modulokkal.

Hogyan fogadják a diákok a Dobbantót?

Nekik nagyon tetszik, a kezdeti esetleges idegenkedésük az iskolától, a szorongásaik a korábbi kudarcoktól szinte teljesen eltűnt. Talán ez az egy év megalapozza, hogy képesek legyenek tanulni, elfogadni az iskolai környezetet, s valamilyen képzésbe bekapcsolódjanak. A jó közérzetükhöz hozzájárul a tanulási környezet, a team tagjainak elfogadó szemlélete, a sokféle tevékenység lehetősége. Ezeknek a diákoknak az iskolában való elfogadás, az odafigyelés, ünnepi pillanatot jelent, mert az eddigi életükben mindig kimaradtak mindenből. Minden ünnepen inkább hazaküldték őket, hogy ne zavarjanak.

Nagyon fontos a számukra, hogy itt ők állnak a közép-pontban

Miben jelent segítséget a Dobbantó?

Ha a praktikus kimenet oldaláról szemléljük a Dobbantót, akkor sokak szerint elvesztegetett egy év, hiszen „csak” előkészítő 9. évfolyamról ad bizonyítványt. Ha azonban a fiatalok személyiségfejlődése, érése szempontjából nézzük, akkor nagyon sok hozadéka van ennek az egy évnek. Ezek a gyerekek többségükben nem tudtak viselkedni, sokféle kulturális hátránnyal jöttek hozzánk. Ez az egy év kellett ahhoz, hogy ezen a téren felzárkóztassuk őket. Mindez persze csak a személyre szabott foglalkozással, egyéni fejlesztéssel lehetséges. Valószínű, hogy erre az odafigyelésre, egyénre szabottságra nem csak ezeknek a fiataloknak, hanem valójában mindenkinek szüksége van. A Dobbantó reményeim szerint ezt a pedagógiai szemléletet viszi be, erősíti az iskolában.

Milyennek ítéli a Dobbantó program keretében közvetített tartalmakat, a modulokat?

Vannak jól sikerült, és persze kevésbé kikristályosodott modulok. Különösen jónak érzem a HÍD modulokat, tehát az életpályára történő felkészülést segítő tartalmakat és a szakmák, foglalkozások megismerését segítő programot.

- 12 Valószínűleg a kezünkbe adott modultartalmak egésze nem végezhető el. Ezt azonban nem érzem problémának, mivel ezek a modulok nem tekinthetők hagyományos tananyagnak. A Dobbantónak nem az az elsődleges célja, hogy hagyományos módon elvégezzen egy tananyagot, sokkal inkább az, hogy olyan módon közvetítsen ismereteket, kulturális tartalmakat, hogy felismertesse a tanulókkal, ismereteket nagyon sokféle módon, sokféle forrásból lehet szerezni, úgy hogy közben nem félnek a kudarctól, a rossz jegyeztől, a bukástól. A tartalmak nagy része segítséget akar nyújtani az önismeretük, az önértékelésük és főleg az önbizalmuk fejlődéséhez. Nem az a lényeg, hogy mennyit tanulnak meg matematikából vagy a kommunikációból, hanem az, hogy önmagukra találjanak, hogy jól érezzék magukat a társaik között, hogy megtanulják elfogadni a tanári segítséget. Ezért tartom jónak, hogy nincs hagyományos értelemben vett számonkérés, amitől szoronganiuk, félniük kellene.

És valóban nem félnek, nem szoronganak?

Úgy érzem nem. A Dobbantó legnagyobb eredményének azt tartom, hogy szeptember óta itt vannak az iskolában, nem hiányoznak. Nem nyűg, teher számukra az iskolába járás.

Mit lát problematikusnak a programban?

A pedagógusok számára komoly kihívást jelent, hogy a Dobbantó osztályban adott esetben együtt van a négy általánossal rendelkező és a 17-18 éves kilencedikes fiatal. Mindezt nem problémaként kezeljük, hanem olyan feladatként, amire megoldást keresünk. Így volt ez a fejlesztési tervek, az eseti szerződések elkészítése, a munkahelyi tapasztalatszerzések megszervezése esetén is. Egy-egy modulból mást és mást lehet tanítani a különböző szinten lévő tanulóknak, mivel nagyon eltérőek azok az ismereteik amelyekhez kötni lehet a modulok új tartalmait. A modulokban azt érzem ugyanis a lényegnek, hogy az azokban szereplő ismeretekkel szembesülve a tanulók felismerjék milyen meglévő saját tudásukhoz tudják kötni azokat. Ezt a meglehetősen nagy heterogenitást csak úgy lehet kezelni, hogy a tanulók három különböző szintű csoportban dolgoznak. Vannak gyerekek, akik annyira kevés ismerettel rendelkeznek, hogy őket semmilyen rendszerbe nem lehet beilleszteni. Mégis helyük kell, legyen a Dobbantóban. Ezeket a gyerekeket nem lett volna szabad „elereszteni” az általános iskolának, ki kellett volna várni, amíg eljutnak a nyolcadik évfolyam sikeres befejezéséig. Számukra a Dobbantó egy éve alatt lehetetlen felkészülni a két évfolyam osztályozó vizgájára, tehát számukra nem igazi megoldás a program kínálta lehetőség. De legalább iskolában, közösségben,

elfogadó légkörben vannak. Emberszámba veszik őket, figyelnek rájuk is. Ez önmagában pozitívan hat az önértékelésükre, a motivációjukra.

Hogyan látja a Dobbantó program hosszú távú fenntarthatóságát?

Mivel nagyon sok gyerek számára életképes programnak látom a Dobbantót, ezért a már említett alapvető pedagógiai szemléletváltás miatt nagyon fontos lenne, hogy a program terjedjen, hogy a tantestület minél nagyobb hányada azonosuljon a Dobbantó filozófiájával és minél több „kívülálló” is megismerje a programot, mert ez nem csak a diákoknak ad támogatás, hanem a tanároknak is.

Megoldható lesz-e a program finanszírozása, ha véget ér a projekt?

A meglévő két 9. évfolyamos osztály mellett működik majd egy harmadik, ez lesz a Dobbantó. Valójában én mindegyik 9.-es osztályunkat Dobbantó programmal szeretném működtetni, pontosabban olyan szemléletet szeretnék érvényesíteni, ami ebben a programban megvalósul. A 9. évfolyam keretében működtetett Dobbantó osztály nem jelentene többletköltséget a fenntartónak, ha például a 10-20 hónapos felzárkóztatáshoz hasonló módon működhetne, kis létszámmal, kiegészítő normatívával,

ami jelenleg tanulónként 10.000.- Ft. A különböző 13 hátrányokkal rendelkező fiatalok számára az így megszervezett 9. évfolyam azért lényeges, mert ide minden különösebb jogi procedúra, többek között a Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság döntése nélkül felvehetők és speciális szükségleteiknek megfelelően felzárkóztathatók, majd különféle módon „Dobbanhatnak”: mehetnek 9. osztályba, mehetnek szakmai évfolyamra vagy munkába állhatnak.

A Dobbantó csak egy nyitott, befogadó iskolában működhet jól

Beszélgetés Hublik Ildikóval a Than Károly Ökoiskola igazgatóhelyettesével

Milyen benyomásai voltak, amikor megismerkedett a Dobbantó programmal?

Éppen akkor lettem a Than Károly Ökoiskola igazgatóhelyettese, amikor elindult a Dobbantó program, s egyszerűen én lettem a Dobbantó iskolai projektmenedzsere. Voltak előzetes tapasztalataim, mivel foglalkoztam a felzárkóztató oktatással. A programmal viszonylag gyorsan megismerkedtem, s nagyon jó benyomásokat szereztem már az első áttekintéskor.

Mi volt, ami megragadta a Dobbantó programban?

A program olyan új dolgokat vár el az iskolavezetőktől, ami nem jelenik meg más, hasonló iskolai innovációt ösztönző programokban. Az első és talán legfontosabb, hogy hosszú távú gondolkodást vár el az iskolavezetéstől, mivel az iskolának fejlesztési és ezzel összefüggő cselekvési tervet kellett készíteniük. Helyzetelemzést kellett készíteniük, nagyon pontosan végig kellett gondolnunk,

hogyan valójában mit akarunk a program keretében csinálni, ezt pontosan le kellett bontani egy-egy időszakaszra. Ugyancsak pontos, szakaszokra lebontott költségvetést is igényelt a projekt központi vezetése. Számomra ez teljesen új tervezési szemléletet, a folyamatok eléggé konkrét szinten történő végiggondolását jelentette. Az általam korábban megismert pályázati programok sokkal kevésbé kényszerítették rá a résztvevő iskolákat a támogatott program előzetes tervezésére. Nekem ez nagyon tetszett, bár voltak iskolák, akik ezt rosszul élték meg. Különösen újszerű munkának éreztem azt, ahogyan lépésről lépésre áttekintettem az iskola helyzetét, a cselekvési terv kapcsán a konkrét változtatási lehetőségeket. Érdekes volt, amikor leültem a teammel és együtt megbeszéltük az általam előzetesen elkészített dokumentumokat. Rengeteget tanultam ebből az egészből. Világossá vált, hogy mi a helyzetelemzés funkciója, hogy milyen fontos egy részletesen lebontott cselekvési terv lépéseinek folyamatos nyomon követése, a megvalósítás állandó ellenőrzése, a megvalósulásban jelentkező problémák esetén a terv, illetve a lépések módosítása.

A Dobbantóhoz hasonló projektek esetében kísért annak a veszélye, hogy az egyes intézményekben viszonylag jól elsajátítják az imént felvázolt iskolafejlesztési logikát, formálisan elkészül minden dokumentum a helyzetelemzéstől a projektbeszámolóig, minden

jelentésben pozitívumom sokaságát jelenti az iskola, s a mindennapi iskolai valóságban mégsem történik igazán semmi, azaz nem hagy nyomot a szervezetben a projekt-folyamat. Mennyire érezhetőek a Than szervezetében a Dobbantó program hatásai, miben változott az iskola?

Talán először arra reflektálnék, hogy kell-e úgymond szépíteni, fényezni magunkat ebben a programban? Épp azért tartom jónak a Dobbantó programot, mert ebben nem kell valótlan eredmények sokaságával dicsekedni, mivel egyrészt magunk tettünk fejlesztésbeli vállalásokat, másrészt, ha a tervezetthez képest elmaradásunk van valamivel, azt be lehet vallani. Elemezni kell a tervhez képest a helyzetet, s ha valamilyen okból, persze nem hanyagságból, nem tudja az iskola megcsinálni a terv valamelyik elemét, azt be lehet vallani. Természetesen elemezni kell, hogy ennek milyen szervezeti, személyi okai vannak, s indokolni kell az elmaradást, tervezni kell, hogy milyen feltételekkel, mikorra lehet megoldani a hiányosságot. A pályázati pénzt ilyen fajta probléma miatt nem kell visszafizetni. Ez tehát nem kényszeríti hazugságra, álságosságra az iskolákat. Komoly pozitívumnak érzem ezt. Most már a konkrét kérdésre válaszolva: szervezeti szinten már érzékelek változásokat, elsősorban talán azért, mert a program bevezetésétől kezdve együttműködtünk az egész tantestülettel. A Dobbantó minden fontosabb lépéséről beszámolnak a team tagjai a tantestületnek.

Igazán abban látom az intézményesedés jeleit, hogy a szakiskolában és a felzárkóztatóban tanító tanárok, osztályfőnökök valamint a Dobbantó team között egyre szorosabb munkakapcsolat alakul ki. Ez a pedagóguscsoport folyamatosan megbeszéli a tanítás tapasztalatait, s több ponton használják a Dobbantó moduljait, alkalmazzák az ott bevált módszereket, eszközöket, átvettek sok, eredetileg a Dobbantó által ajánlott munkaformát. Ezen keresztül kezd terjedni az úgynevezett „dobbantós” szellemiség, pedagógiai szemlélet. Ennek elsősorban az a magyarázata, hogy a Than régóta egy befogadó szemléletű iskola, tehát hagyománya van a felzárkóztatásnak, a hátrányos helyzetű gyerekekkel való foglalkozásnak. Mindezek ellenére szükség volt szemléletváltásra, de ez nem jelentett olyan méretű váltást, mint esetleg egy eddig kifejezetten zárt, elit iskola esetében.

Mennyire elfogadott ez a tanárok körében egy olyan régi szakképzési, technikusképzési hagyományokkal rendelkező iskolában, mint a Than Károly Iskola?

Amióta a Thanban folyik szakiskolai képzés azóta halani időről időre a tanároktól, hogy mennyivel nehezebb ezekkel a hátrányos, hiányos tudású, alulmotivált gyerekekkel foglalkozni, mint a jobban felkészült tanulókkal. De alapjában véve ez nem veszélyezteti az iskola nyitott, befogadó szemléletét, különösen

16 nem a Dobbantó program elfogadottságát. Hiszen ez természetesen következik abból a döntésből, hogy az iskola már évekkel ezelőtt nyitott a nehezebben kezelhető, sokféle hátránnyal küzdő fiatalok irányába. A nyitott befogadó szemlélet, a felzárkóztató képzés, a Dobbantó jól megfér a nyelvi előkészítő osztállyal, a magas színvonalon tanító gimnáziumi és a szakközépiskolai képzéssel.

Mi tette befogadó szemléletűvé ezt a nagy múltú elit középiskolát?

Az ismert demográfiai okok miatt egyre inkább választás elé került az iskola: vagy megmarad az intézmény egyfajta elit intézménynek, megszüri a gyerekeket, s tud indítani jó esetben két gimnáziumi és egy szakközépiskolai osztályt, vagy nyitunk, minél nagyobb képzési spektrumot vállalunk fel, sok diákot fogadunk be. Az egyik alternatíva viszonylag kevés pedagógust, alacsony finanszírozási szintet jelent, míg a második lehetővé teszi, hogy minél több tanár dolgozhasson, s jó működési feltételek teremtsenek. A tantestület az utóbbi jövőkép mellett döntött, egyébként az intézmény igazgatója is ezt szerette volna elérni, mivel titkos vágya volt egy ilyen mindenki számára nyitott szellemű intézmény megteremtése. A döntés a demográfiai, finanszírozási feltételeken túl azért is égető volt, mert akkoriban a fővárosi oktatáspolitikai középokon profiltisztítást akart végrehajtani, s

meg akarta szüntetni az úgynevezett „és” iskolákat, tehát vagy gimnáziumként, vagy szakközép- és szakiskolaként működhetnek volna tovább. A kötelező beiskolázású szakiskolai státus felvállalása, azaz a nyitás, a befogadó iskolává válás lehetővé tette, hogy az intézményünk mindhárom oktatási funkciója megmaradhatott. Ebbe a nyitott iskolába minden különösebb nehézség nélkül belefért a felzárkóztató képzés csakúgy, mint ezt követően a Dobbantó. A nyitottság, a befogadás végül is jót tesz az iskolának, egyik ág profitálhat a másik tevékenységéből, s minden tanuló a neki leginkább megfelelő képzést megtalálja. S nem utolsó szempont, hogy a széles képzési kínálat megnöveli az iskola piaci értékét.

Hogyan fogadták a tanárok ezt a befogadó iskolává válást, s ezen belül a Dobbantó program bevezetését?

A tanárok mire a Dobbantó program belépett, addigra már lélekben, s persze szakmailag is felkészültek erre a sok szempontból speciális, eléggé nehéz pedagógiai feladatra. Mivel addigra már hagyománya volt a nyitott, befogadó szemléletnek, a Dobbantó már nem okozott különösebb problémát. Az igazán nagy váltást korábban, az első szakiskolai osztályok megjelenésekor élték át a pedagógusok, hiszen korábban nem ilyen diákok tanításához szoktak. Érdekes módon az igazán nehezen kezelhető helyzetek nem a felzárkóztató képzésben és nem a Dobbantó

osztályban vannak, mivel ezekben két-három tanár foglalkozik a tanulókkal, kicsik az osztálylétszámok, lehetőség van szoros napi kapcsolat kialakulására, ami abszolút kezelhetővé teszi az egyébként sok problémát magában hordozó csoportokat. Talán a bekerülést követő első időszakban volt némileg nehezebb a gyerekekkel való foglalkozás, de ezek épp a személyesség, az egyénre szabott foglalkozás révén nagyon hamar megoldódtak. Az igazán nagy problémák a szakiskolai osztályokban jelentkeznek, mivel ott a hagyományos tantárgyi keretekben, sok egymást váltó tanár közreműködésével folyik az oktatás. Ez a tapasztalat arra ösztönzött bennünket, hogy a nagyon nehezen kezelhető diákok számára a szakiskolában bevezettük a nem szakrendszerű oktatást. Itt két – egy humán és egy reáltárgyakhoz értő – tanár tanít. Ezt a lépést azután tettük meg, miután megismerkedtünk a Dobbantó programmal, tehát gyakorlatilag onnan emeltük át ezt a tanulásszervezési mintát. Nagyon jelentős különbség érzékelhető egy normál szakiskolai és egy ilyen nem szakrendszerű tanítású osztály között.

Mik a Dobbantó program erősségei és melyek a gyengeségei?

A legnagyobb erőssége a gyermek- és személyközpontúság, hogy lehetőség van a tanár és a diák közötti a szó legszorosabb értelmében vett személyes kapcsolatok

kialakulására. Az állandó törődés, a jó tárgyi környezet képes az iskolában tartani a fiatalokat. A Dobbantós diákok szeretnek bejárni a Thanba. Nagyon jónak tartom azt, hogy minden gyereknek megvan az egyéni tanár mentora, ez nagyon sokat segít a problémakezelésben, ez is hozzájárul ahhoz, hogy a fiatalok az iskolában és nem az utcán vannak. Számomra nagy pozitívum, hogy ebben a projektben időben minden a helyén volt. Több projektben dolgoztam már, de kevés ilyen jól szervezett folyamatot láttam. Minden elfogultság nélkül állítom, hogy a Dobbantó mögött jelentős háttérmunka van, korántsem csak a modulok fejlesztésére gondolok, hanem az egész támogató rendszerre, a munkacsoportokra, a mentorokra és az educoachokra. Erőssége a programnak a tanulás tárgyi és technikai környezetének magas színvonala, amely hozzájárul a diákok jó közérzetéhez. Ez azonban egyszersmind a program legfőbb gyengeségének is tekinthető, mivel gátja a program terjeszthetőségének. 15 iskolában, központi forrásból meg lehetett oldani, hogy létrehozzuk a Dobbantó osztály környezetét, modern felszerelését, de tömegesen nincs ma erre forrás. A programnak tehát a gyengesége, a problémája a terjeszthetőség és a fenntarthatóság. Ha nem lehet külön támogatásból, lényegesen emeltebb normatívából finanszírozni a programot, akkor nem biztos, hogy a kisebb létszámú, nem szakrendszerű oktatás megvalósul. A Dobbantó infrastruktúrája, a személyes tanár-diák kapcsolatokat,

18 egyéni támogatást biztosító pedagógiai szituációk nélkül ez a program elveszti azokat az értékeit, amelyek ma olyan vonzóvá teszi mind a diákok, mind az abban tanító tanárok számára. S tegyük hozzá, hogy ha véget ér ez kétéves ciklus, akkor is szükség lehet – ha nem is a jelenlegi, szinte napi kapcsolatot lehetővé támogató mentorokra – egy olyan mentorcsoportha, akitől a Dobbantó programot megvalósító iskolák szakmai tanácsot, időnkénti szakmai támogatást kaphatnak, akikkel problematikus helyzetekben konzultálhatnak. Egyfajta pedagógiai szolgáltató hálózatként tudnám elképzelni ezt a szakmai támogatást. Ha mindezekre nem lesz forrás, akkor szép lassan elveszíti a program a Dobbantós jellegét, tartalmát. Miközben ma és a jövőben jelentős igény van és lesz is iránta. Különben sok-sok gyerek sorsa végképp zátonyra fut.

Egy ilyen nyitott befogadó iskola, mint az Önöké – feltételezve azt, hogy mind a Dobbantó teremre, mind a jelentősen megemelt, mondjuk kétszeres normatívára rendelkezésre áll – hány ilyen osztályt bírna el?

Semmiképpen nem lenne szabad koncentrált Dobbantós iskolákat létrehozni, ahol három, négy, sőt, esetleg öt Dobbantós osztály működik, mert az szegregált iskolához vezetne. Ez csak akkor hatékony, ha egy olyan iskolai közegben működik, amely a Dobbantós gyerekek számára egyfajta célt, elérendő tanulási utat jelenthet. A Dobbantó csak akkor tud jól működni, ha egy nyitott, befogadó iskola részét képezi, egy olyan iskoláét, amely egy szervezetben, egy fedél alatt többféle továbblépési utat kínál, s ahol épp a program iskolai környezetre gyakorolt hatásai révén egy kicsit minden képzési formában érvényesül az, ami a Dobbantóban koncentráltan van jelen.

Diákok a Dobbantó programról

SZEMELVÉNYEK A DOBBANTOK HU. DIÁKÚJSÁG ÍRÁSAIBÓL

2009 decemberében a Dobbantó Projektroda pályázatot hirdetett a Dobbantó iskolák számára, hogy írjanak tudósításokat, készítsenek fotókat életükről, szabadidejükről. Az írásokból szerkesztett Dobbantok.hu címmel megjelent írásokból adunk közre részleteket, amelyekben az iskolához fűződő érzelmeikről, a program légköréről írnak a pályázat szerzői.

Jó ez a környezet

Ez az osztály nagyszerű szerintem, mert összetartunk és jó fej mindenki. Persze teljesen más, mint az eddigiek: a volt iskolámban sokkal többet írtunk, és több tanárunk volt. És másképp is kezeltek minket. Ott volt kivételezés, itt pedig nincs. Ott nem magyarázták el az anyagot, itt pedig elmagyarázzák. Ezért ott sok egyest és kettest kaptam, itt meg sok négyest-ötöst, ezért sokkal jobb itt. Hiába volt közel az az iskola, előfordult, hogy elkéstem, és akkor egyből mehettem fel az igazgatóiba. Itt azonban azt mondják, hogy: Gyere be! Itt szeretnek, és örülnek, ha látnak.

Szeretek ide járni, és mindenkit szeretek, jó ez a környezet. Év eleje óta alig hiányoztam, pedig 2 óra hosszú az út a suliba. A tanterem sokkal modernebb, mint a tavalyi.

Ebben az osztályban jól érzem magam. Ha valami bajom van, akkor azt elmondhatom az osztályfőnöknek vagy az osztálytársaimnak. Mert ez az osztály olyan, mintha egy nagy család lenne.

Dobozi Berta

Pár hónap elteltével azt vettem észre, hogy szorgalmasabb lettem, és jobban odafigyelek másokra. Megtanultam még, hogy fontos a sorrend, a segítőkészség, az optimizmus és nem utolsósorban a szorgalom.

Hende Boglárka

Ez az osztály különbözik az összes többitől, nemcsak a Dobbantó program miatt, hanem az összetartás és a családi hangulat miatt is. Ez lehet azért is, mert sok a közös bennünk, vagy egyszerűen csak, mert szeretünk barátkozni.

De ez nemcsak a diákok, hanem a tanárok és a diákok közt is érezhető. Az itteni pedagógusok nagyon türelmesek és megértők – nemcsak velünk, hanem az összes gyerekkel az iskolában.

Hétfőnként többnyire beszélgetéssel kezdjük az órákat, mindenkit egyenként meghallgatunk, hogy mit csinált a hétvégén, és hogy érezte/érzi magát. Sűrűn előfordul, hogy játékos foglalkozások vannak, ilyenkor még teát is készíthetünk. Ha esetleg túl forróra sikerülne, kicsit kirakjuk az ablakba, hogy hűljön, és utána szívószállal segítünk inni azoknak, akiknek nem megy egyedül.

Én örülök, hogy idejöttem, nem bántam meg. Nagyon jól telt az önbizalmamnak, hogy itt önmagam lehetek, és így is megbecsülnek. Magabiztosabb lettem és úgy érzem, okosabb is. Sokat fejlődtem. Örülök, hogy itt lehetek.

Horváth Nikolett

A tavalyi iskolámban tantárgyakban tanultunk, itt meg modulok vannak. Eleinte kicsit furcsa volt, hogy nincs könyv, de most már kezdem megszokni, hogy lapon tanulunk. Néha felelésnél nem hallgattak végig türelemmel a régi suliban. Néha lassabban fogalmazok meg valamit, és ezt ott nem várták ki. Itt viszont mindig kíváncsiak, hogy mit szeretnék mondani.

Itt jobban elmagyarázzák a dolgokat, pl. a matematikát. Itt jobban megértem.

Én maximalista vagyok, mindent jól akarok csinálni. De ha nem jól mondják el, akkor nem tudom megcsinálni.

Eddig mit tanultam? Sok mindent. Jobban értem a matekot, kibontakozni is megtanultam. Sokkal többet tudok, és többször szólok fel az órákon.

A tanárok másképp, érthetőbben tanítanak, magyaráznak. Meg tudom egyedül csinálni a feladatokat. Ha mégsem, akkor rávezetnek a megoldásra. Kedvesek, meghallgatnak, akármilyen bajom van, bármilyen kérdéssel fordulhatok hozzájuk. Ha kérek, tanácsot adnak, és biztatnak.

Sziráki Éva Barbara

Szeptember elsejétől az Öveges József Középiskolába járok, 21 azon belül a Dobbantó osztályba. Amikor beléptem az osztályba, már akkor furcsa volt, mert nem egymás mögött ültünk a padban, hanem körben. Az első napon már körben ültem én is a többiekkel.

Volt egy hónapom arra, hogy megismerjem a tanárait és a többieket. Nagyon szeretek ide járni, mert segítenek, ha baj van, és ha nem értek valamit. Bizalommal fordulhatok segítő tanáromhoz, pl. ha fáj a fejem, családi problémám van.

Észre sem vettem, hogy játékosan tanulok, szó szerint sokat játszunk. Így tanuljuk meghallgatni és megérteni a másikat. Érdekes volt a labirintus játék és a napindító játékok, pl. „Ez az én helyem”.

Kiszely Ilona Tünde

22 *Azt szeretjük a legjobban a Dobbantó-ban, hogy nincs osztályozás, és nincs házi feladat.*

Barátságos és szép a tantermünk. Van benne TV, videó, számítógépek, sőt még szobabicikli és csocsó is, a folyosón pedig pingpongasztal. Nagyon jó, hogy ezeket mindennap használjuk is.

Jó ebbe az osztályba járni, itt könnyebb a tanulás, kevesebbet hiányzunk. Nálunk érdekesebb a tanulás, és nem baj, ha valamit nem tudunk. A tanáraink türelmesek, kedvesek és odafigyelnek ránk.

Szeretjük, hogy sok feladatot csoportosan oldunk meg. Együtt ügyesebbek vagyunk, egymástól is tanulunk. Sokat beszélgetünk, játszunk és rajzolunk.

**Olasz Viktória, Orsós Éva, Újvári Lili, Benkő Péter,
Bereczky Roland és Pucher Richárd,
A Budai-Városkapu Iskola Dobbantós tanulói**

MESSZELÁTÓ

Élménybeszámoló

2010. április 18–23. Kolmården- Svédország

Három Dobbantós iskola – a miskolci, a budapesti Esély-Kövesi és a Than – jelentkezett az E2C-Europe által szervezett diáktalálkozóra és pedagógus konferenciára, melyet a svédországi Kolmårdenben szervezett két város, Norrköping és Linköping.

Régóta szerveztük az utazást, ami az utolsó pillanatban az izlandi vulkánkitörés miatt majdnem dugába dőlt. A légtérzár miatt nem indultak Ferihegről repülőgépek, így lehetetlennek tűnt az utazás. Az utolsó pillanatban sikerült buszt szerezni, így mégis elindultunk vasárnap délben. Az ut nagyon hosszú volt, 32 órát buszoztunk, de a programok és a helyszín bőségesen kárpótoltak bennünket. Hétfő este érkezünk Kolmårdenbe.

Két rendezvény zajlott párhuzamosan, a diáktalálkozó és a pedagógus konferencia. A diáktalálkozó vázát egy pontgyűjtő csapatjáték adta, melyben 10 csapat versenyzett egymással. A csapatokat úgy szervezték, hogy az egy-egy országból érkezett gyerekek találkozzanak és ismerkedhessenek más országok diákjaival. Nagyon érdekes és izgalmas programot állítottak össze a rendezők, a gyerekek minden feladatot nagyon élveztek. A résztvevő

diákok bejutottak farkasok közé, tevegeltek, íjászkodtak, köpöcsöveztek, kötélpályán másztak, volt tábortűz és diszkó és hosszan sorolhatnám még a programokat. A játék helyszíne nagyrészt a közeli állatkert volt. A három nap alatt végig a diák résztvevőkkel tartottak helyi politikusok, akik minden feladatban aktívan részt vettek. A találkozó rengeteg élményt adott mindenkinek. Annak ellenére, hogy nem beszélnek jól angolul, összebarátkoztak a többiekkel, jól megértették egymást.

Mielőtt elindultunk, tartottunk attól, hogy lesznek a gyerekekkel problémák, mert nem kifejezetten normakövetőek, de mindig pontosak voltak, betartották a szabályokat. Én személy szerint nagyon büszke voltam rájuk.

A pedagóguskonferencia sok jó gyakorlatot mutatott arra, hogy hogyan lehet lemorzsolódott diákokat tanítani. Megnéztük a norrköpingi iskola gyakorlatát, különböző előadásokat hallgattunk a kreativitás és a memória fejlesztéséről.

Meghatározó élményt jelentett a politikusok jelenléte a programokon. A két város polgármestere fogadott bennünket, a helyi politikusok aktív részvétele sokat emelt a találkozó súlyán. A találkozó egy díszvacsorával zárult,

melyen a politikusok is részt vettek, sőt a vacsora végén egy dalt énekeltek a résztvevő gyerekeknek

A szervezés és a helyszín tökéletes volt, a két város kitett magáért. A szállásunk egy szép szállodában volt, távol a városoktól, közel volt az állatkert és az akvárium – ahol a nyitóceremóniát rendezték, amiről mi lemaradtunk –, a kilátással a tengerre. A szálloda wellness részlegét is használhattuk. A gyerekeknek egyedül az ételekkel volt problémájuk, minden más nagyon tetszett nekik.

Összességében azt mondhatom el a svédországi találkozóról, hogy a 15 magyar résztvevőnek a már-már gyötrelmes buszozással együtt is életre szóló élményt és kapcsolatokat adott. Ezért minden iskolát bátorítanék arra, hogy csatlakozzon az E2C-Europe-hoz, és minél több programon vegyen részt, mert olyan élményekhez juttathatja a tanulóit, melyekhez egyébként nem juthatnának.

Hublik Ildikó

Az utazás előtti napon nagy káosz volt, mert kitört az Izlandon az Eyjafjallfökull vulkán, és emiatt nem indult egyetlen repülő sem. Végül sikerült buszt szerezni, amivel ki tudtunk menni.

Másnap délben indultunk az iskolától. Nagyon hosszú volt az út, 34 óra alatt értünk Svédországba. Az útvonal Magyarország, Ausztria, Németország, Dánia és végül Svédország. Az út elején mindenki nagyon fitt volt körülbelül 24 óra utazás után kezdtünk elfáradni, de amikor a Öresund-hídhöz értünk, mindenki feléledt és fényképezni kezdte a gyönyörű tájat. A híd a Balti tengeren vezetett át, ami Dánia fővárosát, Koppenhágát köti össze a svédországi Malmövel. Szerintünk érdemesebb volt busszal menni, még akkor is, ha nagyon szerettünk volna repülni, mert így sokkal több mindent láttunk. Mikor megérkeztünk kitörő lelkesedéssel fogadtak minket és büszkéek voltak ránk, mert nem adtuk fel a reményt, és 34 órába is telt az utazás, de mi leértünk. Mindenki megkapta a szobájához a kártyáját és elmentünk aludni. Másnap reggel a diákoknak kinti a tanároknak pedig benti programok és kompetenciák voltak. A diákokat csoportokra osztották és versenyezniük kellett. Nagyon jó móka volt, mindenki

ismerkedett mindenkivel, a Svédek nagyon aranyosak és segítőkészek voltak mindenben. A szálloda egy erdőben volt, ami a Kolmardenhez tartozott. A kinti programok mind az állatkertben voltak megtartva. Nagyon sok állatot meg lehetett simogatni, köztük voltak az orrszarvúk, farkasok, elefántok stb... Egy dolog bántott minket nagyon, hogy a nyitó előadáson nem tudtunk részt venni, pedig akkor láhattunk volna a delfin show-t is. Volt egy nap, amikor délelőtt kimentünk a farkasokhoz, amelyeket elkerítve tartottak, de be lehetett menni, csak az volt a fő szabály, hogy ha bemegyünk, akkor le kell guggolni, hogy üdvözlhessenek minket, és utána bármit lehet velük csinálni (simogatni, játszani). Mikor a farkasoknál végeztünk visszamentünk a szállodába majd megebédeltünk. Minden étkezés svédasztalon került terítékre. Délután jött három busz és a szállodában tartózkodó összes diákot átvitte Norrköpingbe vásárolni. Az utolsó napon lemehtünk a wellness-ezni ahol, volt szauna, jakuzzi és medence. Ezen az estén volt a záróest, amin háromfogásos vacsorát kaptunk, miközben szervezett előadásokat néztünk. Végül egy disco zárta az estét, ahol mindenki lent volt és jól érezte magát.

- 28 Másnap mindenki szomorú volt, mert haza kellett jönni. Az volt ebben a legrosszabb, hogy mindenki tudta milyen hosszú út vár ránk. Mikor elértünk Dániába akkor egy kompra szállunk, ami átvitt minket a tengeren Németországig, így pár órával kevesebb lett az út. Nagyon várjuk a jövő évi találkozót, amikor is mi fogjuk őket ugyanekkor szeretettel fogadni.

Budapest, 2010. május 7.

Esély Kövessi Erzsébet Szakképző isk. és Gimnázium
Szabó Anita Terézia és Balázs Tibor Norbert

Svédországban jártunk

2010. április 18-án vasárnap hajnalban nagyon izgatottan ébredtünk. A repülőtéri transzfer minibusz hajnali fél kettőkor jött értünk.

Álmosan ültünk be a buszba, de ekkor még nem sejtettük, milyen hosszú út áll előttünk.

A repülőtéren szembesültünk azzal, hogy az izlandi vulkánkitörés miatt nem indul a gépünk. Szerencsére egy kényelmes, panorámás busszal mindannyian elindulhatunk Svédország felé. Az út nagyon hosszú és fárasztó volt, de gyönyörű tájakon mentünk keresztül, és alkalom volt az ismerkedésre. Megtutunk egymásról sok mindent, a hasonló átélt Dobbantós napokról volt közös témánk. Vége hétfő estére megérkeztünk a szállodába, ahol nagy szeretettel vártak minket. Kaptunk egy karperecet, amit még a mai napig nem vettünk le a kezünkről.

A lányok szobája a tengerre, a fiúk szobája a parkra nézett. Másnap reggel elkezdődött számunkra is a program. Megtutuk, hogy a svéd fiatalokkal együtt leszünk egy csoportban, és minden feladatnál golyókat lehet gyűjteni. A Vadaspark hatalmas fenyőfái között az első feladat „bátorság próba” a magasban. Természetesen mi a 10 méteres magasságot választottuk. Beöltöztünk (sisak,

heveder, biztonsági kötél stb.), és irány a pálya! Elégge izgi volt remegett a lábunk, felment az adrenalin, de végigcsináltuk. A többi napokon megismertük a kihalóban lévő veszélyeztetett állatok életét, tevegeltünk, szibériai tigrist etethettünk szinte karnyújtásnyira, bemehettünk a farkasok közé. Láttunk foka műsort, megtudtunk sok mindent a vadászsólyomról, beeláttunk az elefánt, a majmok életébe, orrszarvút simogattunk. Mindezek mellett megtanultuk tisztelni a természetet, szakadó hóesésben tüzet csiholtunk és raktunk, íjjal és fúvó csővel célba lőttünk, és nagyon jó hangulatban közösen több csapat – több nemzetiségű fiataljaival piknikeztünk (virslit,

és mályva cukrot süttöttünk nyáron). Esténként nagyokat fürödtünk a szálloda élményszobájában, és természetesen kipróbáltuk a szaunát is. Voltunk városnézésen Linköpingben, és a polgármester fogadást rendezett tiszteletünkre. Megismertük a város nevezetességeit, és vásárolhattunk egy pár emléket. Eljött az utolsó nap, amikor összesítették a golyókat, de előtte öt különböző teremben játékos feladatokat kellett megoldani. Nagyon küzdöttünk minden egyes golyó megszerzéséért. Az ünnepi záróvacsora nagyon emlékezetes marad számunkra. A vendéglátóink ünnepi műsorral kedveskedtek, és a különleges vacsoráról már ne is beszéljünk. Nagyon megható volt a hangulat,

29

szinte egygyé olvadtunk a többiekkel, pedig mindenki más nyelven beszélt. Ja és el ne felejsük, kaptunk egy kupát, amiért a viszontagságos megérkezés ellenére is megcsináltunk minden feladatot, részt vettünk minden programon teljes erőbedobással. Az esti discóról már nem is beszélünk, tánc, buli, jókedv...

Másnap reggel ismét fáradtan de nagyon sok élménnyel ültünk fel a buszra. Hazafelé már nem tartott olyan hosszú ideig az út, mert már egy csapat voltunk. Végig beszéltük, vihogtuk az utat, és megígértük egymásnak, hogy tartani fogjuk a kapcsolatot. Reméljük, hogy találkozunk még, és sokáig emlegetjük ezeket a szép napokat.

Köszönjük a lehetőséget hogy eljuthattunk erre a rendezvényre.

**Balog Regina, Kovács Ádám, Kozma Róbert a Miskolci
Martin János Szakképző Iskolából**

PEDAGÓGUS PRODUKTUMOK

- 32 A Dobbantó program ösztönzi, hogy a résztvevő pedagógusok tanulmányok, elemzések formájában adják közre jó gyakorlatukat. Az elmúlt egy év során számos érdekes tanulmány született, amelyek közül a leginkább közérdeklődésre számító írásokat a közeljövőben, kötetben adjuk közre. Ízelítőül az alábbiakban egy tanulmányrészlet olvasható a tanulói szerződések tapasztalatairól.

Lemaradt, elmaradt, kimaradt

A TANULÓI SZERZŐDÉSEK TAPASZTALATAI

Részlet Müller Tamás Bulcsú tanulmányából

Lemaradt, elmaradt, kimaradt. E három jelzővel illethetők azok a diákok, akik a 2008/2009-es tanévben a felzárkóztató osztályomba érkeztek. Lemaradtak valamilyen tárgyból, így elégtelennel fejezték be előző tanévüket, elmaradtak valamely készség, kompetencia kialakításában, ezért képtelennek bizonyultak a szaktárgyi és az intézményi követelmények teljesítésére, illetve kudarcaik, motivátlanságuk vagy egyéb okok miatt eleve kimaradtak a szervezett oktatásból.

Természetesen e három jelzőt okozó mögöttes tényezők rendkívül különböző intenzitásúak, és kevert, heterogén összetételűek, így, ahogy nincs két azonos gyerek, úgy nincs két megegyező történet sem. Mégis, összességében azt teljes biztonsággal megállapíthatjuk, hogy hagyományos pedagógiai eszközökkel kezelhetetlen gyerekekről van szó, akik már több alkalommal kihullottak az iskolából, elveszítve ezzel azt a képlekeny és ideiglenes, de tapasztalatok szerint az otthoninál számtalan alkalommal követhetőbb és biztonságosabb védőhálót, amely támaszt nyújthatott volna folyton változó, kiszámíthatatlan gyermeki környezetükben.

Az osztályközösségbe történő rekrutáció alapja, és egyben a felvétel kritériuma pontosan ennek a kezelhetetlenségnek a megléte volt, vagyis olyan pedagógiai munka vállalására kértek fel, amelynek sikeres elvégzéséhez nem volt megfelelő eszközöm és – valljuk be – felkészültségem sem. A feladat azért is tűnt nehéznek, mert az osztály fele sorozatos iskolakerülés, egynegyede agresszív magatartás és csak a maradék negyed kényszerült gyenge teljesítmény miatt megismételni az évfolyamot. Sokuk többszörre. Ilyen körülmények között pedig esélyem sem volt blokkosított vagy hagyományos értelmű differenciált foglalkozások megtartására: minden egyes diákkal külön-külön voltam kénytelen foglalkozni, és a tanulók „gondoskodtak” arról, hogy ez az intenzív egyéni törődés ne csak a tanulmányi ügyekre szorítkozzon. A rendkívül sajátos csoportban történő eredményes foglalkozás érdekében így különösen nyitottá váltam az új ötletekre, és autodidakta módon próbáltam bővíteni tanári eszköztáramat. A tanulók tehát kiváló terepet kínáltak számomra (és rá is szorítottak), hogy a hagyományostól eltérő, új módszereket próbáljak és kísérletezzek ki.

Gyakran megtörtént, hogy az egyébként jó személyes kapcsolatok ellenére semmilyen érdemi változást nem tapasztaltam azokon a kompetenciaterületeken, amelyek fejlesztésére egyébként különös figyelmet fordítottam. Az

iskolátogatási és a magatartási problémák egyes tanulók körében változatlanul komoly gondot okoztak. 33

A Dobbantó-programba történő januári bekapcsolódásom segített ezek megoldásában. A Diáktámogató Füzetek első számában vázlatosan megismert szerződési rendszer ösztönzött az innovációra, amelynek legalább két indoka volt. Egyfelől egyes tanulókkal ki kívántam próbálni a szerződéses viszonyt, mert kíváncsi voltam, mennyire hatékony, milyen bonyodalmakkal és nehézségekkel jár az elkészítése, megkötése, és hogyan viszonyulnak hozzá a diákok. Kérdéses volt az is, egyáltalán hajlandók lesznek-e a gyerekek ezzel bajlódni. Tehát a meglévő nyersanyag adott volt, és kézenfekvőnek tűnt hogy a gyakorlatban is fölkészüljek a jövő évi dobbantós munkára....

Formai oldalról úgy véltem, hogy a szerződés mindenképp hatásosabb, ha komoly fejléce, iktatószáma van, ha hivatalos a megjelenése és a szövegezése, valamint ha pecsét és aláírás is díszíti. A nehezebb nyelvezetű bevezető szöveg a szerződés feltételeit, körülményeit és a következőket tartalmazza. Félő volt, vajon a diák számára is érthetőek-e a sorok, de végül elvettem ezt az aggályomat, mert a kérdés úgy állott: pontatlanul, gyermeki nyelven, de kétség esetén támpont nélkül; avagy nehézkesen, de szabatosan. Én egyértelműen ez utóbbira voksoltam, mert a szerződés döntő része, az elbeszélgetés alapján kötött

megállapodás – számukra érthető módon, hétköznapi beszélgetés formájában – amúgy is számtalanszor elhangzik, lefordítódik. Ráadásul ezeknek a tanulóknak a többsége számára még az egyszerűbb nyelvezetű irat is értelmezési problémákat okozna. Tehát úgy véltem, hogy az általános szerződési feltételek közérthetősége nem releváns probléma.

További lényeges pontnak véltem, hogy mind a tanulónak, mind a tanárnak legyen egy olyan referens személye, akihez abban az esetben fordulhat, ha a szerződés megszegésnek egyik esetét észleli, és az észlelés valóságtartalmát illetően feloldhatatlan nézetkülönbség mutatkozik az érintett tanár és diák között. Ebben az esetben a szerződést aláíró harmadik fél, mint a viszonyra jobban rálátó pedagógus (a Dobbantóban a tanár-pár) dönt a továbbiakról.

A tartalmi részre vonatkozóan, a vállalások és elvárások rendszerébe a felek részéről nem tartottam szükséges követelménynek a hivatalos stílust.

A fejlesztési célom az volt, hogy a többszörösen sikertelen szóbeli megállapodások után a tárgyalandó három diákkal történő szerződéskötés több síkon is elmozdulást indukáljon. Elsődlegesen a tanulók magatartásában, hozzáállásában vártam változást, vagyis végre eredményt,

legalább érzékelhető elmozdulást. Másodszor azt reméltem, hogy a hivatalos dokumentum kézhezvétele olyan új helyzetet jelent a tanulóknak, ami elegendő visszatartó erőt teremt, hogy betartsa szerződésben foglalt vállalásait, tehát egyfajta új, külső kontrollt generál. Harmadszor pedig úgy gondoltam, hogy a szerződés kialakításában, megszövegezésében történő részvétel a gyerekekben belső, emocionális változást indít el, és immár belső kontrolljától vezérelve saját maga tartja majd fontosnak a megállapodásban leírtak betartását.

Várakozásom a következő volt. A szöveges megállapodástól elsősorban azt vártam, hogy a tanulók primér módon hivatalos szerződéses viszonyként tekintenek a megállapodásunkra. Vagyis jó okkal feltételeztem, hogy a szóbeli megállapodások esetlegessége okán – konkrétan azok verbális jellegéből eredő képlékenyséjük miatt – az írásban rögzített megállapodás direkt megszegése a szóbelihez hasonlóan nem ismétlődik meg. Elvárásomat arra alapoztam, hogy a szóbeli megállapodások alkalmával elhangzó, a megállapodás tartalmának megszegését követő retorziók felsorolása semmiféle visszatartó erővel nem bír. A sajátos nevelési igényű diákok számára a szóbeli figyelmeztetések hatástalansága két tényezőre vezethető vissza.

36 Egyfelől arra, hogy a tanulók számára rossz szocio-
ökonómiai státuszukból következően nem létezik az a re-
ferenciaszemély vagy referenciastátusz, akivel és amivel
az állandóság és következetesség igénye mellett a szóbeli
megállapodások betartásának elvárása megfogalmazód-
tott volna. Ilyen környezetben az ígérek megtartásának
sem értéke és értelme nincsen.

Másfelől arra, hogy a pedagógusok és nevelők részéről
gyakran elhangzó kérések, elvárások, és az ezek mögött
– direkt vagy indirekt módon, de mindenképpen – ott
lebegő szankciók következetes betartására nincsen idő
és lehetőség. A megtett ígérek elmaradásának sajnos
csak ritkán lesznek komoly következményei, mert a diák
mindent megtesz, hogy az ígéretei megtartása és elma-
radása közötti vékony pallón egyensúlyozzon, a megál-
lapodás teljesítetlensége esetén pedig joggal apellál
a pedagógus szociális érzékenységre. A pedagógus
pedig, hogy elkerülje a diákok sorozatos – és több eset-
ben végzetes – megbotlását, a legtöbb esetben enged
szívének, és saját maga mond le – mondvacsinált indokkal
érvénytelenítve – a beígért retorziós eljárásról. Így pon-
tosan leképezi és megerősíti a tanuló szociökonómiai
hátteréből hozott tapasztalatot: a szóbeli ígérek meg-
tartásának következtetlenségét...

A szerződések tapasztalatai

Az eseti szerződések megkötésekor mindvégig az munkált
bennem, hogy a diákokkal történő kapcsolataimban egy
olyan új közeget hozzak létre, amelyben eredményeseb-
ben dolgozhatok. A tanuló és a diák közötti kommunikáció
egy olyan új dimenzióját kívántam megnyitni, amely meg-
teremti a lehetőséget, hogy az addigi szóbeli egyeztetési
próbálkozások sikertelenségének csorbát kiköszöröljem.

A szerződések tartalmi „egyvelegségét” utólag sem
érezem elhibázottnak, bár kellő indok áll rendelkezésemre
a szerződések fajtáinak elkülönítésére, úgy vélem, egy
tanulmányi szerződés sohasem vonatkozhat kizárólag
az ismeretanyagra, valamiféleképpen mindig ki kell térni
a diák tanulással kapcsolatos magatartására is. Ugyanígy
egy magatartási szerződés szükségképpen kiterjed a diák
életmódjára is. Úgy vélem, a három elemű eseti szerződés
csak egyedi esetekben jelentkezhet tiszta formában,
a helyzetek komplexitásánál fogva a megállapodások
akár mindhárom elemet egyszerre is tartalmazhatják,
függetlenül attól, hogy e három irány közül érdemben
melyikre is fókuszálunk.

Szemelvények az e-naplókból

A modulok kipróbálásának tapasztalatait számos pedagógus folyamatosan az ún. e-naplókban rögzítette. Ezek rendkívül értékes tapasztalatokat adtak a modulfejlesztők számára, de jól hasznosították a modulok iránt érdeklődő, azokkal dolgozó pedagógusok is. Az alábbiakban két e-naplót közreadunk, amelyek mint cseppben a tenger, mutatják azt a sokféle részletre kiterjedő reflektív tevékenységet, amellyel az e-naplókat készítő kollégák figyelték saját gyakorlatukat, a diákok reakcióit.

E-NAPLÓ

DÁTUM: 2009. 09. 30.

PEDAGÓGUS NEVE: Sándor Attila

HASZNÁLT MODUL/RÉSZMODUL NEVE: munkavégzéssel kapcsolatos kompetenciák: 1. Modul. Vendéglátás és idegenforgalom. Job-shadowing. Pincér és szakács szakma.

FOGLALKOZÁSRA FELHASZNÁLT IDŐ: 240 perc

MA SIKERES NAPUNK VOLT, MERT A FOGLALKOZÁSON JÓL MENT:

Másodszor vagyunk ezen a munkahelyen megfigyelésen, és így a tanulók felszabadultabban végezheték munkájukat. A szállodai szobaasszony szakma után most a pincér illetve a szakács szakmával ismerkedtek meg. Sikeresnek volt mondható a mai nap is, mivel nem csökkent a tanulók érdeklődése, ugyanolyan lelkesedés jellemezte őket, mint az előző alkalommal. Sajnos az osztályt nem tudtuk két csoportra osztani a két szakma végett is, helyi objektív akadályok végett, ennek ellenére eredményes volt a job-shadowing. A főpincér tartott egy előadást, amiben részletesen kitért a pincér szakma munkálataira és a vendégekkel való etikus viselkedési formákra. Rengeteg kérdés hangzott el ezzel kapcsolatosan, még az eddig szótlanabb diákok is érdeklődtek valamilyen szinten. Előtérbe került a szakmával kapcsolatos követelmények, végzettség, egészségi állapot, nyelvtudás, ami öröndetes, mert a tanulók komoly információkat akartak szerezni. A fizetés körülményeire is kíváncsiak voltak

38 a tanulók és a nyugta, számlaadási kötelezettségre. Sajnos kevés vendég volt a szállóban, így gyakorlatban nem láthattak folyamatos pincér munkát. Ezt bőven ellensúlyozta az a rengeteg kérdés, amit a tanulók tettek fel a szakma jobb megértése miatt. A szakács szakmát a konyha főnöke mutatta be. A vezető szakács érdekes, színes előadása teljesen lekötötte a tanulókat. Részletes tájékoztatást kaptak a diákok a szakma munkálatairól, azokról a követelményekről, amiket itt is teljesíteni kell. Számtalan kérdés elhangzott a tanulók részéről. A megfigyelésük már tudatosan történt azt követően.

VISZONT PROBLÉMÁT OKOZOTT:

Sajnos rossz időpontban voltunk a szállóban, mivel kevés vendég volt, így nem láthattuk a pincéreket folyamatosan dolgozni, de ennek ellenére úgy érzem, munkahelyi megfigyelésünk nem volt értelmetlen, hiszen olyan részletes tájékoztatást kaptunk, ami bőven pótolta az előbbi hiányosságot. A tanulók kérdéseire adott részletes válaszok is elősegítették a tanulók tudásának gyarapodását. Az sem utolsó szempont, hogy a diákok korábbi életük folyamán már számtalanszor találkoztak dolgozó pincérrel, így nem ismeretlen területen kellett tájékozódniuk. A szakácsok munkáját sem közvetlen közelről tudtuk figyelni az egészségügyi előírások miatt.

ÚJ DOLOG, AMIT KIPRÓBÁLTAM/VÁLTOZTATTAM, ÉS SZÍVESEN MEGOSZTANÁM MÁSOKKAL IS:

A munkahelyi látogatás végén egy-egy tanuló kérdéseket tett fel a többieknek a két szakmával kapcsolatosan, mintha korábban ők tartották volna a tájékoztatást.

ÁT KELL GONDOLNOM:

Át kell gondolnom, miként tudnám változatosabbá tenni egyes szakmák feldolgozását.

EMLÉKEZETES MARAD SZÁMOMRA:

Emlékezetes marad számomra, hogy a tanulók mennyire érdeklődve hallgatták a két szakember tájékoztatását és miként reagáltak rá kérdéseikkel.

E-NAPLÓ

KA 22 02 2. FOGLALKOZÁS: Milyen az iskola? (Holt költők társasága c. film)

DÁTUM: 2010.01.11.

PEDAGÓGUS NEVE: Dudás Gabriella

HASZNÁLT MODUL/RÉSZMODUL NEVE: Kommunikáció és anyanyelv, 2/2. Modul: Jelek és jelzések, 2. Foglalkozás: Milyen az iskola, Holt költők társasága című film

FOGLALKOZÁSRA FELHASZNÁLT IDŐ: 90 perc

MA SIKERES NAPUNK VOLT, MERT: a foglalkozáson jól ment

A kommunikációs modulban szerepelt a Holt költők társasága című film megtekintése és megbeszélése. A filmet mostanra tudtam beszerezni, ezért a mai foglalkozáson ezt szerettük volna megnézni. Többen érdeklődve kezdték figyelni a történetet, de a hiperaktív, vezéregyéniségű tanulók nagyon nehezen viselték a passzív tevékenységet, a filmnézést, és a többiek figyelmét is elvonták a cselekményről.

Azt tapasztaltam, hogy a Dobbantó-s diákjaink nem érezték át az 1950-es évekbeli elit iskola diákjainak indítékait, viselkedési motivációit, a szülőknek való megfelelni akarását. A cselekményt vontatottnak tartották, és a szabadságvágy költőies, irodalmias megközelítését nem értették meg.

Sajnos nem tudta lekötni figyelmüket a film. Ezért körülbelül 3/4 óra után a tanulók érdektelensége, a figyelem tejes szétesése miatt leállítottam a filmet. A látott filmrészlet érdemi megbeszélésre sem sikerült rávennem őket, nem értékelték az alkotást.

A film közbeni reakciókból kiderült, hogy diákjaink számára a legnagyobb meglepetést nem a tanár különös egyénisége és szabad szelleme jelentette, hanem a filmbeli fiatalok túlzott szófogadása, és az, hogy az iskolába csak fiúk járnak, lányok nem.

Ezt követően betűrejtvényes feladatokat oldottunk meg. Ebben a tevékenységben aktívabbak és együttműködőbbek voltak a tanulók. A rejtvényben állatokkal kapcsolatos lexikális információkra is rákérdeztek. Amire nem tudták a választ, arra Dézi önállóan és gyorsan, a polcon található szép kivitelű, természettudományos képes könyvünkől kereste ki a választ, használva a betűrendes tárgymutatót. Ezekkel a helyesen megoldott rejtvényekkel, a közös sikerélménnyel végül jól záródott a mai foglalkozásunk.

VISZONT PROBLÉMÁT OKOZOTT:

Korábban már két alkalommal próbálkoztam az osztályban filmnézéssel. Más osztályokban, ahol a hagyományos tanulást váltja fel alkalmanként a film, tapasztalataink szerint a tanulók örömmel veszik ezt. A Dobbantó-s

40 osztályban azonban a múltkori két esetben sem volt túl sikeres a videózásos próbálkozásunk. Pedig az a két film a könnyű műfajból való, vígjáték volt.

Az a benyomásom, hogy több diákunk esetében az egy helyben ülés monotóniáját még a történet meséje sem tudja ellensúlyozni, és nem tudtak hozzászokni a hallgatáshoz és meghallgatáshoz.

ÚJ DOLOG, AMIT KIPRÓBÁLTAM/VÁLTOZTATTAM ÉS SZÍVESEN MEGOSZTANÁM MÁSOKKAL IS:

Előzetes tapasztalataim alapján a film feldolgozásra készülve gondoskodtam másfajta feladatról, rövid szó- és betűrejtvényekről is.

ÁT KELL GONDOLNOM:

Hogyan tudjuk segíteni hogy a gyerekek a történetek türelmesebb befogadóivá, az eszmecserék nyitottabb résztvevőivé válhassanak.

EMLÉKEZETES MARAD SZÁMOMRA:

Mennyire örültünk a nem könnyű természettudományos ismereteket is igénylő szőrejtvény közös, sikeres megfejtésének.